

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-356 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 11-07/133-42
Karar Tarihi : 03.02.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Harun GÜNDÜZ, Şamil PİŞMAF, Burak SAĞLAM

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - OPET Petrolcülük A.Ş.
Temsilcisi: Dr. Aydın ÖZTUNALI
Turan Güneş Bulvarı No:63/1 Yıldız Çankaya/Ankara
- İskender YILMAZ
Kazım Karabekir Cad. Ali Kabakçı Çarşısı No:85/16 Ankara
- Faris YILMAZ
Aynı adreste

D. TARAFLAR

: - OPET Petrolcülük A.Ş.
Kısıklı Mah. Sarıgazi Cad. No:65 Üsküdar/İstanbul
- İskender YILMAZ
Kazım Karabekir Cad. Ali Kabakçı Çarşısı No:85/16 Ankara
- Faris YILMAZ
Aynı adreste
- Mavi Beyaz Akaryakıt İnş. Petrol Paz. San. ve Tic. A.Ş.
Macun Mah. Anadolu Bulvarı No:17 Yenimahalle/Ankara

E. DOSYA KONUSU: OPET Petrolcülük A.Ş. (Opet) ile Mavi Beyaz Akaryakıt İnş. Petrol Paz. San. ve Tic. A.Ş. (Mavi Beyaz Petrol) arasındaki anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlandığına karar verilmesi, yahut başvuru konusu dikey ilişkinin daha önce üzerinde akaryakıt satış faaliyeti gerçekleştirilmeyen arsa üzerinde maliyeti Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından karşılanarak kurulan bir istasyonla ilgili olması nedeniyle, dikey ilişkiye 10 yıl süreyle muafiyet verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 17.09.2010 tarih ve 7239 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 28.01.2011 tarih ve 2010-1-356/MM-11-383.HG sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 28.01.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-130/26 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-07 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Opet Petrolcülük A.Ş. ile malikler İskender YILMAZ ve Faris YILMAZ'ın ortağı bulunduğu Yayla Petrol Otomotiv Nakliyat Gıda İnşaat Ticaret Ltd. Şti. arasındaki 18.11.2002 tarihli protokol, bununla bağlantılı 22.11.2002 tarihli intifa hakkı ve 02.01.2003 tarihli bayilik sözleşmesi ve 27.05.2003 tarihli kira sözleşmesinden oluşan dikey anlaşmanın 18.09.2005 tarihinden önce yapılmış olması ve bu tarih itibarıyla kalan sürelerinin beş yılı aşması nedeniyle, 18.09.2010'a kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanma ve uygulanma imkanı bulunduğu,

11-07/133-42

- 50 - Bununla birlikte, söz konusu dikey anlaşmanın daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsa üzerinde kurulan yeni bir akaryakıt istasyonuna ilişkin olması ve anılan istasyona özgü yatırımın Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından karşılanmış olması dikkate alınarak bayinin, Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmayı sona erdirebilmesi konusunda tarafların mutabık kalmaları koşuluyla, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca, ilgili dikey anlaşmaya imza tarihten itibaren on yıla kadar bireysel muafiyet tanınabileceği, görüşü ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 H.1. Bildirimin Konusu

Kuruma intikal eden başvuruda; Opet ile Mavi Beyaz Petrol arasında yapılan dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yaralandığının tespiti, bu yönde değerlendirme yapılamaması halinde başvuru konusu dikey ilişkinin daha önce üzerinde akaryakıt satış faaliyeti gerçekleştirilmeyen arsa üzerinde maliyeti Opet tarafından karşılanarak kurulan bir istasyonla ilgili olması nedeniyle, Rekabet Kurulunun geçmiş tarihli kararlarına paralel şekilde dikey ilişkiye 10 yıl süreyle muafiyet tanınması talebiyle bildirimde bulunmaktadır.

H.2. Taraflar

- 70 Dosyadaki bilgilere göre, 1992 yılında kurulan Opet, perakende satışlar, ticari ve endüstriyel yakıtlar, madeni yağlar, depolama ve uluslararası ticaret konularında faaliyet göstermektedir. Opet ve Sunpet markaları altında toplam istasyon sayısı 1313 adet istasyonlu bayisi bulunmaktadır. EPDK tarafından hazırlanan 2009 yılı Petrol Piyasası Raporu'nun ilgili bölümüne göre, Opet'in bayiler aracılığıyla yapılan satışlar bakımından benzin türlerinde pazar payının %16,7; motorin türlerinde ise yaklaşık %16,5 düzeyinde olduğu görülmektedir.

- 80 Diğer taraftan bildirim formunda yer alan bilgilere göre; Mavi Beyaz Petrol, İskender YILMAZ ve Faris YILMAZ'ın maliki olduğu Ankara ili Yenimahalle ilçesi Macun mahallesi 43315 ada 10 parselde kayıtlı akaryakıt istasyonu üzerinde Opet ile imzalamış olduğu işleticilik sözleşmesi kapsamında istasyonlu akaryakıt bayilik faaliyeti yürütmektedir. Bildirim kapsamındaki dikey ilişkiye konu akaryakıt istasyonunun malikleri olan İskender YILMAZ ve Faris YILMAZ söz konusu istasyon üzerinde Opet ile ilk bayilik sözleşmesinin tarafı olan Yayla Petrol Otomotiv Nakliyat Gıda İnşaat Ticaret Ltd. Şti. (Yayla Petrol)'nin ortaklarıdır.

H.3. İlgili Pazar

Taraflar arasındaki "Bayilik Sözleşmesi"nin kapsamı göz önüne alındığında, bildirim konu işlem çerçevesinde ilgili ürün pazarı, "*oto lpg dışında kalan otomotiv yakıtları*" "*oto-LPG*" ve "*madeni yağ*" pazarları olarak belirlenmiştir.

- 90 Diğer taraftan, gerek beyaz akaryakıt ürünleri, gerekse oto-LPG ve madeni yağ dağıtım faaliyetlerinin yurt çapında gerçekleştirilmesi ve ilgili hizmetler bakımından rekabet şartlarının farklılaşmasına neden olacak bir unsur bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar, "*Türkiye*" olarak kabul edilmiştir.

H.4. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.4.1. İlgili Mevzuat Hükümleri, Danıştay ve Rekabet Kurulu Kararları

2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesinde üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar dikey anlaşma olarak tanımlanmaktadır. Yine aynı Tebliğ'in 5(a)

11-07/133-42

maddesinde ise, *Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.*

100 Bunun yanında 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde, anlaşmalardaki rekabet etmememe yükümlülüklerine veya bu yükümlülüğün anlaşmanın asli bir parçası olduğu hallerde anlaşmanın tamamına yönelik olarak getirilen beş yıllık grup muafiyeti sınırına ilişkin olarak bir istisnai durum düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm, *"Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesisin mülkiyeti arazi ile birlikte veya alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya ait ise yahut alıcı bu faaliyetini sağlayıcının alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden elde ettiği bir aynı veya şahsi kullanım hakkının konusu olan bir tesiste sürdürecektse, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü, söz konusu*
110 *tesis alıcı tarafından kullanıldığı süreye bağlanabilir; şu kadar ki, rekabet etmeme yükümlülüğü, bu sürenin beş yılı aşan kısmı bakımından, sadece alıcının söz konusu tesiste yürüteceği faaliyetini kapsar."* şeklindedir.

2002/2 sayılı Tebliğ'in açıklanmasına ilişkin Kılavuz'un ilgili paragrafında ise, Tebliğ'in 5. maddesinde dikey anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine yönelik olarak düzenlenen istisna hükmünde, *"Tebliğ'in 5 inci maddesi ile getirilen bu istisna, "öncelikle ve özellikle" ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan aynı ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır. Muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan; faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması halinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzaması söz konusu değildir."* şeklinde açıklama yer almaktadır.

120 Söz konusu hükümler dikkatle irdelendiğinde, bahse konu istisnadan yararlanmanın, öncelikle iki koşuldandır: birinin varlığına bağlı olduğu görülmektedir. Buna göre alıcı (bayi) anlaşmaya dayalı faaliyetini:

- ya doğrudan veya *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya (dağıtıcıya) ait tesis (akaryakıt istasyonu) üzerinde,
- 130 - ya da bizzat sağlayıcı tarafından *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden elde edilen bir aynı veya şahsi kullanım hakkına konu bir tesiste

sürdüremelidir.

Bunun yanı sıra Kılavuzun açık hükümleri çerçevesinde, taraflar arasındaki dikey ilişkinin istisna hükmünden yararlanabilmesi için, söz konusu ilişkinin en baştan itibaren yukarıda belirtilen koşullara uygun olarak kurulması gerekmektedir. Nitekim Danıştay'ın TOTAL/Akdağ dosyasında Rekabet Kurulu kararına karşı Danıştay 13. Dairesi'nin E.2006/1604 esas numarasına kayden açılan dava sonucunda verilen 13.05.2008 tarihli ve K.2008/4196 sayılı kararın gerekçesi, bu değerlendirmeyi haklı kılmaktadır. Söz konusu kararda özetle; dağıtıcının bayiiyle kurmuş olduğu hukuki ilişkinin yani taraflar arasındaki dikey anlaşmanın temelini işletme sözleşmesi ve kira sözleşmesi olmak üzere iki sözleşmeye dayandığı belirtildikten sonra, Yüksek Mahkeme'nin, bayilik sözleşmesi de dahil olmak üzere anlaşmanın unsurlarında sonradan oluşacak değişikliklerin değil, anlaşmanın en baştan itibaren 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun olarak kurulup kurulmadığının dikkate alınması ve değerlendirmenin bu çerçevede yapılması gerektiğine işaret ettiği görülmektedir. Bir başka deyişle, dikey anlaşmanın esaslı unsurlarından olan bayilik sözleşmesinin sonlandırılması halinde dahi 2002/2 sayılı Tebliğ ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygunluk

11-07/133-42

değerlendirmesi yapılması gerekirken, bayilik sözleşmesinin tarafının değişmesi halinde de uygunluk değerlendirmesinin *öncelikle* yapılması gerekmektedir.

150 Diğer taraftan, Rekabet Kurulunun ve Danıştay'ın konuyla ilgili olarak daha önce almış olduğu kararlar ile de sabit olduğu üzere, bayilik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü süresine etki eden intifa, tapuya şerh edilmiş kira veya benzeri etkiye sahip sözleşmelerin tamamı tek bir dikey anlaşma olarak kabul edilmektedir. Bu dikey anlaşmalar ile bayiye 5 yıldan uzun süreli rekabet yasağı getirilmesi, söz konusu dikey ilişkiyi grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır. Bu bakımdan bayilik sözleşmeleri ve bunlarla bağlantılı intifa, kira gibi sözleşmelerin, aralarındaki hukuki ve iktisadi ilişki nedeniyle tek bir anlaşma olarak 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygunluklarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

160 H.4.2. Bildirime Konu Dikey Anlaşma Kapsamındaki Akaryakıt Bayilik Sözleşmelerinin, İntifa Hakkı Senedinin, Protokolün ve Kira Sözleşmesinin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği Bakımından Değerlendirilmesi

Bildirime konu Akaryakıt Bayilik Sözleşmeleri ile bayilerin faaliyetleri üzerine 2002/2 sayılı Tebliğ anlamında rekabet yasağı getirilmekte olup söz konusu yasağın süresinin belirlenmesinde ise gerek bayilik sözleşmeleri, gerekse Opet lehine tesis edilen intifa/kira hakkı sürelerinin dikkate alınması gerekmektedir.

170 Danıştay'ın 13.5.2008 tarihli ve E.2006/1604, K.2008/4196 sayılı kararı, bu karar üzerine Rekabet Kurulunca alınan 30.10.2008 tarihli ve 08-61/997-389 sayılı Total-Akdağ kararı, yine Kurulun 5.3.2009 tarihli Pol-Pet Petrol Ürünleri Tur. Konaklama ve Din. Tesisleri Ltd. Sti.- Bölünmez Petrolcülük A.S." ve "Barbaros Akaryakıt San Tic. Ltd. Sti.- Altınbas Petrol ve Ticaret A.S." kararları ile sektöre yönelik yakın tarihte almış olduğu kararlar ile sabit olduğu üzere; intifa, tapuya şerh edilmiş kira veya benzer etkiye sahip sözleşmeler, akaryakıt bayilik sözleşmesi ile getirilen bayi üzerindeki rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen 5 yıllık üst sınırı fiili olarak aşmasına neden olmaktadır.

Bu nedenle, bildirim konusu Akaryakıt Bayilik Sözleşmeleri, intifa hakkı tesisine ilişkin resmi senet, kira sözleşmesi ve protokol 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında tek bir anlaşma şeklinde değerlendirilerek, öncelikle Kanun'un aynı maddesine ve 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygunlukları incelenmiştir.

180 Dosyada yer alan bilgi ve belgelere göre, Opet ve maliklerin ortağı bulunduğu Yayla Petrol arasında akdedilen 18.11.2002 tarihli Protokol'e istinaden, İskender YILMAZ ve Faris YILMAZ'ın maliki olduğu taşınmaz üzerinde 22.11.2002 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Opet lehine 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği, yine anılan Protokol'e istinaden Opet ve Yayla Petrol arasında 02.01.2003 tarihli bir bayilik sözleşmesi imzalandığı, anılan intifa hakkı sürerken maliklerle Opet arasında bu kez 27.05.2003 tarihinde 01.06.2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 15 yıl süreli bir kira sözleşmesi düzenlendiği anlaşılmıştır.

190 Yine bildirim formunda, Yayla Petrol ile imzalanan bayilik sözleşmesi kapsamında adı geçen şirkete 01.05.2003 ve 02.05.2003 tarihlerinde olmak üzere yalnızca iki kez akaryakıt sevk edildiği, bu ürünlerin ise Yayla Petrol'ün 30.05.2003 tarihli faturalarıyla iade edildiği belirtilmiş, bu nedenle Yayla Petrol ile Opet arasındaki dikey ilişkinin "başlamadan bittiği" öne sürülmüştür. Daha sonra ise istasyonun işletmeciliğinin Opet ile imzalanan 02.06.2003 tarihli bayilik sözleşmesi çerçevesinde Çektaş Çekiç Hafriyat Nakliye ve Taahhüt Ticaret A.Ş. (Çektaş) tarafından yürütüldüğü; mevcut durumda ise istasyonun 17.11.2008 tarihli ve beş yıl süreli bayilik sözleşmesi çerçevesinde Mavi Beyaz Petrol tarafından işletildiği belirtilmiştir. Malikler ile gerek eski işletici Çektaş gerekse mevcut işletici Mavi Beyaz Petrol arasında herhangi bir bağlantı bulunmadığı

11-07/133-42

hususunda da ayrıca ifade edilmiştir. Bu çerçevede, taraflar arasında kurulan dikey ilişkinin, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlandırığının tespit edilmesi talep edilmektedir.

Ancak yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri, ilgili yargı ve Kurul kararları uyarınca, taraflar arasındaki rekabet yasağına dayalı dikey ilişkinin, dikey anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine ilişkin olarak 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde öngörülen istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için, ilgili dikey anlaşmanın en baştan itibaren istisna hükmüne uygun olarak kurulmuş olması gerekmektedir. Buna karşın Opet ile Yayla Petrol arasında imzalanan 18.11.2002 tarihli Protokol'ün 2. maddesi şu şekildedir:

“Ankara ili, Yenimahalle ilçesi, Macun mevki, ... sayfada Faris Yılmaz ve İskender Yılmaz adına kayıtlı bulunan 7714 metrekaare yüzölçümlü taşınmaz üzerinde Opet renkleri ve amblemi altında akaryakıt istasyonu işletilecektir.

Opet ile Bayi arasında tesis edilecek olan akaryakıt istasyonunun işletmeciliği ve bayiliği ile ilgili olarak ayrıca Opet'in standart 'Bayilik Sözleşmesi' ve 'Ariyet Sözleşmesi' imzalanacaktır.”

Anılan Protokol'ün 3/A. maddesinde ise şu hükümler bulunmaktadır:

“A- Malikler Faris Yılmaz ve İskender Yılmaz söz konusu gayrimenkul üzerinde, Opet lehine 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edecektir. ...”

Nitekim anılan Protokolün imza tarihinden dört gün sonra, ilgili taşınmaz üzerinde Opet lehine 15 yıl süreli olarak intifa hakkı tesis edilmiş ve bu tarihten 10 gün sonra ise Opet ile maliklerin ortağı bulunduğu Yayla Petrol arasında bayilik sözleşmesi akdedilmiştir. Bu şekilde taraflar arasında yapılan dikey anlaşmayla Maliklere, ilgili taşınmaz üzerinde 15 yıl süreyle Opet ürünleriyle rekabet etmememe yükümlülüğü getirilmiştir.

Dolayısıyla Malikler ve Opet arasındaki incelemeye konu dikey ilişkinin, yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan istisna hükmüne uygun olarak kurulmadığı aşıkardır. Her ne kadar Opet tarafından sunulan bildirim formunda, Yayla Petrol'e iki ayrı tarihte yapılan sevkiyata konu ürünlerin, bu sevkiyat tarihlerinden yaklaşık bir ay sonra iade edildiği belirtilmek suretiyle, taraflar arasında imzalanan bayilik sözleşmesinin fiili olarak hayata geçirilmediği ifade edilmekteyse de; Opet lehine intifa hakkı sürerken yeni bir kira sözleşmesi yapılarak, istasyonun işletmesinin üçüncü bir kişiye bırakılmış olmasının, anlaşmayı istisna hükmü kapsamına sokmayacağı değerlendirilmektedir.

Sayılan nedenlerle, 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarihi itibarıyla bakiye süresi beş yılı aşan bildirim konusu dikey anlaşmanın, 2002/2 sayılı Tebliğ ile getirilen grup muafiyetinden yararlanma süresinin 18.09.2010 tarihinde sona erdiği düşünülmektedir.

H.4.3. Bireysel Muafiyet İncelemesi

Bildirim formunda ilgili dikey anlaşmaya konu istasyonun, daha önce üzerinde akaryakıt satış faaliyeti yapılmamış bir arsa üzerinde toplam 889.053,24 TL tutarındaki yatırım bedeli Opet tarafından kurulmak suretiyle inşa edilmiş olduğu belirtilmiş ve taraflar arasındaki dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesi kapsamında değerlendirilmemesi halinde, bildirim konusu dikey anlaşmaya Rekabet Kurulunun geçmiş tarihli kararları doğrultusunda 10 yıl süreyle bireysel muafiyet verilmesi talep edilmiştir.

Bildirim konusu dosya kapsamındaki bireysel muafiyet incelemesinde, Rekabet Kurulunun daha önce almış olduğu benzer konulu anlaşmalara ilişkin kararlarında¹

¹ Rekabet Kurulunun 25.02.2010 tarih, 10-19/229-87 ile 10-19/228-86 sayılı, 18.03.2010 tarih, 10-24/338-122 sayılı, 31.03.2010 tarih, 10-27/408-154 sayılı ve 26.08.2010 tarih, 10-56/1077-406 sayılı kararları.

11-07/133-42

yapmış olduğu ayrıntılı değerlendirmelerden yararlanılmıştır. Söz konusu kararlarda özetle, dağıtıcıların bayileri ile aralarındaki dikey anlaşmalara 5 yılın üzerinde bireysel muafiyet tanınabilmesi için;

- Daha önce üzerinde hiçbir gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsalar/araziler üzerinde kurulacak yeni akaryakıt istasyonlarına ilişkin olması,
- 250 - Akaryakıt istasyonlarına özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstleniliyor olması,
- Bayilerin 5. yılın sonunda, dağıtım şirketi tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmaları sona erdirebilmeleri konusunda tarafların anlaşmaları

şartlarının karşılanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, anılan kararlar sonrasında benzer nitelikteki bireysel muafiyet başvurularının değerlendirilmesinde bu kriterlerin birlikte göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen şartlar göz önünde bulundurularak; bildirim konu anlaşmanın geçerli olduğu istasyonun, daha önce akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmayan arsa üzerinde kurulmuş yeni bir istasyon olması dikkate alınarak, Kurulun emsal kararlarında getirilen koşulları karşıladığı görülmektedir. Bununla birlikte Kurulun söz konusu kararları irdelenecek olursa, tarafların *"bayinin dağıtım firması tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek dikey anlaşmayı sona erdirebilmesi konusunda anlaşmaları koşulu"*nun, esasen ilgili anlaşmanın grup muafiyetinden yararlandığı süre içerisinde yerine getirilmesinin gerektiği değerlendirilmektedir. Kuşkusuz bu durumda Kurulca toplamda 10 yıllık süre için verilen koşullu muafiyet kararının, taraflar bakımından pratikte ne gibi bir fayda sağlayacağı sorusu akla gelecektir. Ancak her ne kadar taraflar grup muafiyeti süresi sonunda rekabet yasağına ilişkin beş yıllık sınırı aşmamak koşuluyla yeni bir dikey anlaşma yapma imkanına sahip iseler de 4054 sayılı Kanun'un 56. maddesi dikkate alındığında, mevcut anlaşmayı sürdürmek ile yeni bir anlaşma yapmak arasında özel hukuk bakımından farklı sonuçlar ortaya çıkabilecektir. Kurulun 5+5 şeklinde ifade edilen koşullu bireysel muafiyet kararları, bu konuda taraflara seçim imkanı getirmektedir.

Buna karşın yukarıda da ifade edildiği üzere bildirim konusu anlaşmanın 18.09.2010 tarihi itibarıyla 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı değerlendirilmektedir. Ancak Kurulun geçmiş tarihli uygulamasıyla uyumlu olacak şekilde, anılan istasyona ilişkin olarak Opet ile Yayla Petrol arasında akdedilen dikey anlaşmaya, *"bayinin, Opet tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmayı sona erdirebilmesi"* konusunda tarafların anlaşmaları koşuluyla, dikey anlaşmanın imza tarihinden itibaren toplamda 10 yıllık sürenin sonuna tekabül eden 18.11.2012 tarihine kadar ilgili dikey anlaşmaya bireysel muafiyet tanınabileceği sonucuna varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- Opet Petrolcülük A.Ş. ile malikler İskender YILMAZ ve Faris YILMAZ'ın ortağı bulunduğu Yayla Petrol Otomotiv Nakliyat Gıda İnşaat Ticaret Ltd. Şti. arasındaki 18.11.2002 tarihli protokol, bununla bağlantılı 22.11.2002 tarihli intifa hakkı ve 02.01.2003 tarihli bayilik sözleşmesi ve 27.05.2003 tarihli kira sözleşmesinden oluşan dikey anlaşmanın 18.09.2005 tarihinden önce yapılmış olması ve bu tarih itibarıyla kalan sürelerinin beş yılı aşması nedeniyle, 18.09.2010'a kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile tanınan muafiyetten yararlandığına,

11-07/133-42

2- Bununla birlikte, söz konusu dikey anlaşmanın daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsa üzerinde kurulan yeni bir akaryakıt istasyonuna ilişkin olması ve anılan istasyona özgü yatırımın Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından karşılanmış olması dikkate alınarak bayinin, Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmayı sona erdirebilmesi konusunda tarafların mutabık kalmaları koşuluyla, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca, ilgili dikey anlaşmaya 18.11.2002 tarihinden itibaren on yıla kadar bireysel muafiyet tanınmasına,

300 OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

(3.2.2011 tarihli, 11-7/133-42 sayılı Kurul Kararı'na) KARŞI OY GEREKÇESİ

Karara aşağıda açıklanan nedenlerden dolayı iştirak etmemiz mümkün olamamıştır.

Dosyada yer alan bilgi ve belgelere göre; OPET ve malikler İskender Yılmaz ve Faris Yılmaz arasında 22.11.2002 tarihinden geçerli olmak üzere OPET lehine 15 yıllık intifa hakkı tesis edilmiştir. Daha sonra maliklerin ortağı bulunduğu Yayla Petrol ile bayilik sözleşmesi imzalanmış, ancak yine dosyadaki bilgilere göre bu ilişki başlamadan bitmiştir. Bunun üzerine OPET önce Çektaş ile 2008 tarihinde de Mavi Beyaz Petrol arasında bayilik sözleşmesi yapılmıştır. Anılan işleticilerle malikler arasında herhangi bir bağlantı bulunmadığı da Raporda ve Kararda yer alan hususlar arasındadır.

Bir dikey ilişkinin varlığından söz edebilmek için evleviyetle bir bayilik/işleticilik ilişkisinin bulunması gerekmektedir. Kira/intifa sözleşmeleri bu dikey ilişki için kurucu unsur değildir. Başka bir anlatımla, intifa/kira sözleşmesi olmaksızın da bir dikey ilişki kurmak mümkün iken, salt kira/intifa sözleşmeleri tek başına bir dikey ilişki kurmak için yeterli değildir. Olayımızda da OPET ile malikler arasında önce bir intifa ilişkisi ortaya çıkmış, daha sonra başlamadan sona eren bir bayilik ilişkisi ortaya çıkmıştır. Ancak, bu ilişki başlamadan sona erdiği için hali hazırda OPET ile malikler arasında bir dikey ilişkiden söz edilemez. Sadece intifaya dayanılarak bu ilişkinin bir dikey ilişki olduğunu öne sürmek mümkün değildir.

Bu itibarla, OPET ile Mavi Beyaz Petrol arasındaki dikey ilişkinin, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlandığını düşündüğümüzden, Karara katılmamız mümkün olamamıştır.

Mehmet Akif ERSİN
Kurul Üyesi

Murat ÇETİNKAYA
Kurul Üyesi